

Komunikace sluchově postižených

Komunikační systémy sluchově postižených

- Znakový jazyk
- Prstová abeceda
- Odezírání

Znakový jazyk

- Vizuálně-motorický komunikační systém
- Přirozený a plnohodnotný jazykový systém

Složky znakového jazyka:

- Verbálně nevokální
- Neverbálně nevokální
- Neverbálně vokální
- Manuální a nemanuální faktory

Znakový jazyk

Druhy znakových jazyků:

- „Znaková řeč“
- Národní znakový jazyk
- Znakovaný národní jazyk
- Gestuno
- Dětský znakový jazyk

Znakový jazyk

Vlastnosti znakového jazyka:

- Simultánnost
- Vlastní znaková zásoba
- Vlastní gramatika
- Inkorporace
- Klasifikátory
- Mimetická deskripce

Znakový jazyk

Druhy znaků ve znakovém jazyce:

- Ukazovací (deiktické)
- Napodobovací (ikonické)
- Symbolické (arbitrární)

Znakový jazyk

Variantnost znakového jazyka:

- Komunikační situace (diglosie)
- Regionální odchylky
- Sociální odchylky
- Odchylky dle pohlaví
- Generační rozdíly

Znakový jazyk

Tlumočení znakového jazyka:

- Simultánní
- Konsektivní

Fáze tlumočení:

- Recepce
- Translace
- Reprodukce

Prstová abeceda

= daktylní abeceda, daktylotika, daktyl

Prstová abeceda = vizuálně-motorická komunikační forma (systém), při které se užívá různých poloh a postavení prstů k vyjádření písmen

- Integrovaná součást ČZJ a ZČ

Prstová abeceda

Přednosti a výhody:

- Vizuálně-motorická existence
- Snadno naučitelná a reprodukovatelná
- Není vázána na další pomůcky
- Přesně vizualizuje mluvený jazyk

Prstová abeceda

Nevýhody:

- Slova jsou hláskována
- Je pomalejší než mluvení
- Pracný rozvoj a posléze záměrné utlumování
- Odvádí dítě od odezírání

Prstová abeceda

Druhy prstových abeced:

- Jednoruční
- Dvouruční
- Smíšená
- Do dlaně
- Lormova abeceda

Prstová abeceda

Nejčastější použití:

- Neznámá slova
- Názvy měst a obcí
- Geografické názvy
- Jména a příjmení
- Slova, která nemají znak
- Některé nové znaky

Odezírání

Odezírání = vizuální percepce

Přijímání informací zrakově a chápání jejich obsahu na základě pohybů mluvidel, mimiky, gestikulace, celkového postoje těla a kontextu

- Prioritní místo v interkulturní komunikaci

Odezírání

- Kinémy = faciální obrazy hlásek
- 11 kinémů pro všechny české hlásky
 - 4 kinémy pro samohlásky
 - 7 kinémů pro souhlásky
- Jiný vizuální obraz izolovaně vyslovovaných hlásek a hlásek spojovaných do celých slov

Odezírání

Vnější podmínky odezírání:

- Intenzita osvětlení
- Směr osvětlení
- Konverzační vzdálenost
- Intenzita potřeby dorozumět se
- Přiměřená mluvní technika

Odezírání

Vnitřní podmínky odezírání:

- Dosažená úroveň vývoje řeči
- Emoce a psychický stav
- Stav zraku
- Schopnost soustředit se
- Úroveň schopnosti odezírat
- Zkušenosti a úroveň sociálních vztahů

Odezírání

Stupně odezírání:

- Primární
- Lexikální
- Integrovaná